

ukrajinskej školy). Pre tento jav autor použil termín „žánrový posun“ (str. 116), ktorý svedčí, že si túto skutočnosť uvedomoval, ale v snahe o kompaktné zachytenie žánrových blokov ju azda podvedome tlmil, odsúval do úzadia.

Aj tieto moje poznámky, ktoré majú charakter ďalšieho domýšľania nastolených otázok svedčia, že knižná práca Ludvíka Štěpána je mimoriadne podnetná tak v oblasti teoretického uvažovania, ako aj v oblasti vývinovej a materiálovej systematiky. Prináša veľa cenných postrehov, smelých a originálnych interpretácií i hodnotiacich úvah. Osobitne chcem vyzdvihnúť jej metodologickú priebojnosť. Na vývin literárnej tvorby autor nazerá ako na stále sa prevrstvujúci dynamický proces zmien žánrov ako typov literárneho výrazu. Stála dynamika a napätie medzi prejavmi konštrukcie a dekonštrukcie žánrov, ktoré sú nosnými piliermi Štěpánových úvah, ukazujú sa pre výskum literárnej tvorby ako veľmi prospešné a produktívne, a Štěpánovi patrí plné uznanie, že ich uviedol do interpretačnej praxe.

Jozef Hvišč

Slovinská tradície a súčasnosť

Kriza revije „Dom in svet“ leta 1937. Zbornik dokumentov. Uredil Marjan Dolgan. Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana 2001.

The Imagination of Terra Incognita. Slovenian Writing 1945-1995. Edited by Aleš Debeljak. White Pine Press, New York 1997.

Zatímco první kniha se týká skoro dávné slovinské minulosti, i když jde o klíčovou věc v slovinském kulturním a politickém životě, kdy se vytvářelo ono proslulé nové štěpení (cleavages), druhá kniha zachycuje to podstatné (alespoň podle Aleše Debeljaka), co formovalo slovinskou literaturu druhé poloviny 20. století a prezentuje tuto produkci navenek v anglických překladech.

Editor první knihy originálním způsobem shromáždil materiály o velké ideové krizi v proslulé slovinské katolické revue *Dom in svet* související s kontemplací Edvarda Kocbeka (1904-1981) *Premišljevanje o Španiji*: jeho kritické poznámky katolického intelektuála k frankistickému puči způsobily rozkol v tehdejší slovinské katolické inteligenci. První část publikace shrnuje svědectví o této krizi z pera France Koblara, Rajka Ložara, Antona Trstenjaka a Tine Debeljaka, druhá část zachycuje počátek krize, třetí obsahuje přímo Kocbekovy úvahy a další polemiky, v čtvrté části polemika kulminuje v názorech řady spisovatelů a kulturních činitelů. Anglické a španělské resumé celou knihu uzavírá. Je to publikace, jejíž obsah budí v českém slavistovi komparatistické úvahy: rozhodně srovnání s českou situací ve 30. letech 20. století a české diskuse o španělské občanské válce by mohlo být objevně právě s ohledem na jinou pozici katolické inteligence a celkově jiné politické zaměření české literatury.

Druhou knihu proniknutou duchem slovinského kosmopolitismu a usilovné světo-
vosti uvádí editorova souborná stať: je to vyhraněný pohled preferující určité tendence. Jako neslovenista nedokážu kompetentně v detailech hodnotit míru reprezentativnosti této stati, ale je zřejmé, že autor měl své oblíbené směry a proudy. První část přináší

různá pojednání (Essays), jejímiž autory jsou např. již shora zmiňovaný Edvard Kocbek, Dane Zajc, Maran Rožanc, sám Aleš Debeljak nebo Ivo Štandeker, v oddílu poezie najdeme básně Edvarda Kocbeka, Jože Udoviče, Dane Zajce, Vena Taufera, Tomaže Šalamuna aj., z nichž někteří pronikli dost podstatně i k nám (je tu ovšem i sám editor), autory prózy jsou mj. Ciril Kosmač, Lojze Kovačič, Evald Flisar, Drago Jančar aj.

Slovinsko vstoupilo v posledních deseti letech výrazně do světového povědomí: takové činy jako mapování klíčových kulturních štěpění a překladatelská činnost v podobě antologií, jako je tato Debeljakova, tuto jeho cestu posilují.

Ivo Pospíšil

